

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegraful Romanu este Duminec'a si Joi'a, la fie-care d'ouă septemani cu adausulu Foișoiei. — Prenumeratiunea se face in Sibiu la espeditor'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate către espeditor'a. Pretiul prenumeratiunei pentru Sibiu este pre anu 7 fl. v. a., iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50 cr.

Nr. 25.

ANULU XXV.

Sibiu 27 Martiu (8 Apr.) 1877.

Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl., iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru strainetate pre anu 12 fl., pre o jumetate de anu 6 fl. v. a. Inseratele se platescu pentru antia'ia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

La diu'a de pasci.

„Acést'a este diu'a, carea a facu'to Dlu sa ne bucurâmi intr'ens'a“. Eata cuvintele cu care se caracteriseza diu'a pasciloru asteptata cu doru de totu crestinulu. Dara cu tôte ca diu'a acést'a are multe, mari si tari titluri de a fi di de bucuria, ne intrebâmu, suntemu de fatia in acea pusetiune placuta cá diu'a de pasci, asteptata cu doru, sa o si serbâmu bucurându-ne?

Sa facemu o revista dupa meto'd'a mai noua a pedagogiloru, sa plecâmu dela ce ne este mai aprôpe si mai cunoscutu la ce este mai indepartatu si mai putienu cunoscutu.

A casa, va se dica, de totu a casa, in sinulu poporului nostru putienu interesu de ale vietiei publice; mai multu interesu „speculativu“ in cele publice si cele private. In bisericile natiunale cam prea putiena activitate. Stagnarea lucruriloru pe terenulu sciintiei si culturai pare ca rivaliseza cu proselitismulu arboratu si spriginutu cu fundatiuni.

Sa esimu mai la largu. In vietia publica de statu dâmu numai decâtu de o lupta reinnoita in fati'a cârei noi stâmu passivi. Dicemu reinnoita, pentruca dupa esperintiele cele triste din anii din urma, credea omulu ca natiunea sasésca a petrunsu in bunatatea egalei indreptatiri, credea omulu ca si ea admite convingerea cea nediscutabila, ca déca cine-va a luat parte alaturea cu altulu la munca, nu trebuie sa fia eschisu dela rodurile muncii. Vedemu inse ca concetatiunii sasi credu a fi tempulu celu mai potrivit de a eschide Talmaciulu Saliștea dela averea universitatiei sub pretextele cele mai obsolete si inechite.

In largulu estinderei patriei ne intâlnimu cu unu vravu de legi, cari parte ne impunu sarcini, parte ne eschidu dela drepturile civile, la care, se dice, ca toti cetatienii suntu de asemenea chiamati sa participe.

Pâna aici cetitoriuulu nu intempina nimic'a ce sa-i radice inim'a si sa o imbuldiésca la bucuria. Seria inse inca nu e gat'a.

Cetitorii nostri sciu de mai nainte ca deasupra Europei, de mai multe luni, sta aternatu unu nuoru incarcatu de multa si funesta electricitate. Sa vorbitu si s'a scrisu multu, prorocindu-se ca nuorulu se va imprasci si ceriulu politicu va deveni ierasi seninu. Russi'a inse inarméza totu mai multu; Turci'a arméza si ea câtu póte; muntenegriini nu facu pace cu turcii; despre bosniaci se dice ca se misca incetu, incetu; la bulgari se incerca o reorganizare a revoltei; grecii arméza si ei. In concertulu acést'a, românii, fratii nostri de preste hotare, se ocupa cu darea in judecata a fostiloru ministri, cu insultarea religiunei crestine de pe scaunulu de presiedinte alu camerei si dora chiaru si cu reducerea armatei. Idilica dispositiune in asiá tempuri! si ce este de insemnata sub guvernulu partidului „liberalu!“

Asiá dara, afara de Romani'a, totu orientulu cauta cu frunte incretita in viitoriulu celu mai de aprôpe. Inse nu numai orientulu. Si cealalta Europa si-a infiptu privirea asupra orientului si sta cu arm'a la picioru, asteptându sa véda ce pornéla are sa ia desvoltarea evenemintelor orientali.

Imperati'a noastră austro-ungur-

sca este cea mai aprôpe de eventualulu teatru de resbelu. Ea se intalnesce la d'ouă puncte cu elementele cari stau astadi fatia in fatia, cruntându ochii unulu la celalaltu. In Galiti'a si Bucovin'a se intalnesce cu Russi'a si dela Orsiov'a pe Dunare si Sa. v'a in susu si câtu tienu fruntariile dalmatine se intalnesce cu Turci'a. La o eventuala incaierare a celoru d'ouă adversare imperati'a noastră, celu putienu trebuie sa-si asigure fruntariile si spre sfersitul acést'a are lipsa de unu numeru considerabilu de trupe, deore-ce fruntari'a spre Turci'a este de o lungime fórte mare.

Luaramu casulu celu mai bunu in impregiurările oferite de situatiune. Este intrebarea ca nu voru fi atrase si alte puteri europene in vertegiulu luptelor? Si déca voru fi va poté fi crutiata imperati'a noastră de participare.

Ori-ce va fi, din alternativ'a pusa nu ne putemu promite lucruri, cari sa ne dispuna la bucuria, pentruca si un'a si alt'a inainte de tôte ne voru aduce sarcini noue la cele ce le avemu déca nu mai multu.

Oulu pasciloru va fi dara de astadata mai multu negru decâtu rosu.

Unu remediulu care sa ne redea incâtu-va bucuri'a risipita de atâtea impregiurări, aru fi iubirea imprumutata, celu putienu in sinulu poporului nostru iubire de lucruri folositoare si eschiderea intereselor absolutu particulare din ramurile vietiei publice. Inse cându vorbimu de dorintie e bine sa vorbimu putienu si sa facemu mai multu.

Inaintea sinodului archidiecesanu.

X. Y. In decursulu aniloru amu facutu esperinti'a trista, ca sesiunile sinodelor nostre archidiecesane, restrinse adese la putiene dile, nu si-au pututu implini chemarea loru pe deplinu. Caus'a principala a acéstui reu a fostu fara indoiéla prad'a tempului prin desbateri seci. De câte ori s'a intemplat, ca verificarea protocolorulu a rapitu jumetate din tempulu siedintiloru; de câte-ori s'a intemplat cá desbaterea despre lucruri, lipsite de ori-ce insemnate a luat dimensiuni neasceptate! Este adevratu, ca protocolulu siedintiei este unu actu de mare insemnate si prin urmare la verificarea lui deputati trebuie sa fie cu mare bagare de séma. Insa totu asiá de adevratu este, ca biroulu sinodului nostru, nefiindu organizatu, cá alte birouri, n'a intrebuintiatu ingrigirea de lipsa la compunerea protocolorulu, ci notariulu venea adese inaintea sinodului cu unu protocolu, compus in pripa. Lucrulu pré firescu, déca s'a nascutu desbateri indelungate asupra acestorulu felu de concepte. Este deci o necesitate imperativa, cá sinodulu sa-si organizeze biroulu seu, conformu recerintiloru, déca nu voiesce cá jumetate din tempulu sesiunei sa-lu consume verificarea protocolorulu.

Nu mai putienu impedece decurgerea unei desbateri folositoare si unei lucrări productive, déca fara cunoscinti'a de cauza se facu o multime de propuneri nespriginite. Aceste propuneri dau ansa la contra-propuneri, la propuneri midilocitoare; adese se mai adaugu amandamente si déca suntu si persone in chestie desbaterea numai are sfersitu. De regula rezultatulu

acestorulu desbateri indelungate, purtate cu zelul si viu interesu, este nula. Pentru a evita aceste rele, care rapsescu tempulu si obosescu in zadaru sinodulu, este recomandabilu, cá tôte obiectele de pertractatu sa se discute mai intâiu in cluburi séu in conferintie generale, si n sinodu sa se prezenteze numai propuneri precisu formulate si spriginite celu putienu de o parte a membriloru. Prin o stricta mantinere a regulamentulu de casa, presidiulu póte evita pribegirea desbateriloru si póte conlucrá multu la producerea unui resultatulu imbucuratoriu.

Este bine a ne aduce aminte de aceste neajunsuri tocmai acum, la sesiunea sinodala, care se va deschide in curendu. Afara de agendele sale ordinare, sesiunea sinodala din acestu anu va avé a se ocupa cu discuti'a unor regulamente voluminoase, regulamente de mare insemnate si a câroru introducere numai suferé amânare. Consistoriulu archidiecesanu a pusu aceste regulamente in tipariu si le-a distribuitu cá suplementulu „Telegrafulu Romanu.“ Este deci data ocaziunea fie-cârui deputatu a cunoște pe deplinu regulamentele inaintea deschiderei sesiunei sinodale. Déca sinodulu nu va scí crutiá cu tempulu, discuti'a acestorulu regulamente de mare insemnate este imposibila si jertfele ce le aducu deputati prin venirea loru la Sibiu si jertfele ce le aduce archidieces'a prin suportarea speselor sinodali suntu zadarnice. Este de notatu, ca regulamentele proiectate nu suntu de asiá incâtu sa se póta primi en bloc, ier' ele suntu asiá de grabnice, incâtu amânarea introduceri loru aru fi sinonima cu regresulu in afacerile nostre bisericesci — scolare. Deci desbaterea va fi inevitabila. Dorimu inse, cá acést'a desbatere sa fie basata pe cunoscintia de cauza si sa fie incoronata cu succese folositoare.

Dupa cum aflâmu din foile vienesé, archimandritulu consistorialu si administratorulu actualu alu archidiecesei din Bucovin'a Teoctistu Blaseviciu e denumitu de Archiepiscopu si Metropolitulu alu Bucovinei si Dalmatiei, — ér' asesorulu consistorialu si archimandritulu titularu Silvestru Morariu-Andrieviciu, de archimandritulu alu consistoriulu de acolo. Gratulâmu fratiloru Bucovineni pentru aceste denumiri!

Din Bucuresci i se scrie in 28 Martie lui „P. Ll.“ despre ultimele lupte in senatu si gruparea partidelor parlamentarie:

Asiá numitul partidu centru (in fapta o fractiune a conservatoriloru ce s'a constituitu definitiv de vre-o 3 dile sub conducerea lui Dimitrie Ghic'a, B. Boerescu si Apostoleanu) a avutu graba fórte mare se faca unu atacu precâtu de veementu pre atâtu de neprecugetatu asupra ministeriului Bratianu, facendu mai intâiu Apostoleanu si indata dupa densulu Dimitrie Ghic'a in senatu propunerea de a se dá unu votu de blamu guvernului. Veementu a fostu ataculu pentruca elu ingramadea ministeriulu cu imputári si invinuri, drepte si nedrepte, ier' neprecugetatu, pentruca domni Apostoleanu si Dim. Ghic'a au intrelasatu a se asigura de spriginulu fractiuniloru din senatu a lui Cogalniceanu si Ioanu Ghic'a-Sturza, fara care ei nu trebuiau sa compeze ca voru do-

bandi majoritatea pentru propunerea loru. Cogalniceanu, Ioanu Ghic'a si Sturz'a inca facu ministeriulu Bratianu la ocaziuni opozitiune dar' ei nu voru cooperá pentru a-lu trânti, fara de a fi siguri, ca voru veni ei siguri la guvernulu. Unu ministeriu Bratianu, asupra câruia ei au o mare influentia, e acestorulu domni cu multu mai placutu decâtu unu ministeriu Dimit. Ghic'a-Boerescu, de către cari densii aru fi cu totulu inlaturati. A fostu deci fórte firescu lucrulu, ca motiunea pentru unu votu de blamu ce o facu Apostoleanu fu respinsa cu 28 contr'a 17 voturi si motiunea lui Dim. Ghic'a cu 28 contr'a 16 voturi. Acést'a nu a fostu efectulu respunsului primu-ministrului Bratianu, care alocurea ér cátu de slabu, dar cu tôte aceste eu tienu acestu respunsu destulu de interesantu pentru a ve comunicá dintr'ensulu unu estrasu.

Cris'a generale financiale, dice ministrulu, a facutu mari fatalitati si in alte tieri cari suntu mai desvoltate si mai puternice decâtu Romani'a. In Russi'a si Franci'a au muritu ómenii de fôme in urm'a stagnatiunei in industrie si comerciulu. Guvernulu actualu nu a potutu repará in 9 luni ce a gresitu guvernulu trecutulu cu anii. Este adevratu ca nu a pututu efectua imprumutul de 42 milioéne, dara déjà guvernulu trecutulu nu a fostu in stare a contractá nici baremu imprumutul de 5 milioéne (pentru cladirea casarmei). Cursulu rentei române a scadiutu déjà sub ministeriulu trecutulu, de-si pe acelu tempu nu esista o crisa orientale, pentru care elu, Bratianu, nu póta vin'a. A fostu o gresiala din partea guvernului trecutulu, ca nu a incheiatu mai intâiu imprumutul pentru calea de feru si apoi sa fi acordatu concessiunea pentru construirea liniei ferate. Elu, Bratianu, nu s'a imbulditu la guvernulu si aru incredintiá guvernarea in alte mâni, dara nu crede, ca in casulu acést'a capitalistii europeni voru deschide pungile pentru Romani'a. Senatululu póte sa-i impute incapacitate dara intentiune séu vointia rea nu. Dim. Sturz'a a preliminaru deficitulu bugetulu cu 10 milioéne dar' Bratianu dice ca e numai 6 milioéne. Pentru a constatá cine are dreptu, senatululu sa insarcineze o comisiune cu cercetarea adevérului.

S'au infintiatu ce e dreptu d'ouă regimente noue de artileria, dara cu tôte aceste bugetulu ministeriului de resbelu s'a redusu dela 17 la 13 milioéne. Guvernulu nu a resiliatu contractulu cu anteprenorii liniei ferate Crawley et comp. si nu a intreprinsu nici o transactiune, pentruca inainte de tôte e de lipsa a se prolungi terminulu de 3 ani stabilitu in conventiunea cu Austro-Ungari'a. In camera a crediutu ca nu trebuie se sa insiste asupra nemodificării legi de incompatibilitate a ministrului Sturz'a pentru a evita unu conflictu. Nu e co-rectulu a-lu atacá pentru cele ce se dice in diurnale, pentruca densulu n'are diurnale oficióse, pentruca nu are bani pentru densele. Cátu pentru modificarea séu stergerea tractatulu de Parisu trebuie sa aduca aminte senatulu, ca déjà Napoleonu I voiá sa dea Romani'a la Austri'a si ca intrebarea pentru redarea cercuriloru basarabice la Russi'a s'a pusu si pre tempulu guvernului conservatoru. Primu-ministrulu terminá discursulu seu cu asecurarea, ca astépta cu nerabdare

